



**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.  
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De  
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.  
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

**Lessius, Leonardus**

**Lovanii, 1645**

Dvb. 1. Qui sint effectus excommunicationis Maioris, id est, sententiæ excommunicationis, siue actiuè siue passiue consideretur: siue quatenus fertur, vel quatenus aliquem contingit.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

## CAPVT II.

## De effectibus excommunicationis.

## DVBIVM I.

*Qui sint effectus excommunicationis maioris, id est, sententia excommunicationis, siue actiue siue passiue consideretur: siue quatenus feritur, vel quatenus aliquem contingit*

5 **R**espondeo: Multos esse effectus istius excommunicationis, qui serè omnes in particulari pendunt ex iure positivo.

1. Effectus, priuat cõmunione Sacramentorum.

Primus est, Quòd priuet communionem Sacramentorum actiua & passiuâ: ita vt excommunicatus nec possit suscipere, nec alteri conferre vllũ Sacramentum. Quòd si exerceat actum Ordinis Sacri, etiam fiat irregularis. Hoc intellige de quouis excommunicato, etiam occultè.

2. Effectus, priuat fructu sacrificij, vt est à publico ministro.

Secundus, Quòd priuet fructu sacrificij Missæ & Suffragiorum Ecclesiæ. Ratio est, quia Ecclesiæ non vult ipsis hunc fructum applicari. Vbi Notandum Primò: Hoc esse intelligendum de fructu sacrificij, & officij diuini, quem habet quatenus à Ministro publico Ecclesiæ peragitur, vt dictum est suprà Tractatu de Sacrificio quest. 83. art. 1. dub. 9. non autem de eo fructu, quem habet, vt celebratur à personâ priuata: nam Ecclesiæ non vetuit priuatis offerre preces, & suo modo etiam Sacrificia pro excommunicatis; imò nec ipsi Sacerdoti, vt est priuata personâ, id est, vt habet tantam vel tantam sanctitatem, vt offert tali vel tali deuotione: sanctitas enim personæ & deuotio, qua offert, pertinent ad oblationem Sacrificij, vt est actio priuata, sicut consecratio Sacerdotalis per quâ Sacerdos gerit personam Christi & Ecclesiæ, pertinet ad oblationem, vt est actio publica. Vnde etiam licitum est orare pro illis in *memento*, & in quibusuis Orationibus priuatis, quæ nomine Ecclesiæ non obeuntur: vt rectè Nauarrus c. 27. n. 23. & 36. Couar. in Cap. *Alma* 1. parte §. 6. num. 4. Sotus dist. 22. quest. 1. art. 1.

Non tamen vt est à priuato.

Notandum Primò: Hoc esse intelligendum de fructu sacrificij, & officij diuini, quem habet quatenus à Ministro publico Ecclesiæ peragitur, vt dictum est suprà Tractatu de Sacrificio quest. 83. art. 1. dub. 9. non autem de eo fructu, quem habet, vt celebratur à personâ priuata: nam Ecclesiæ non vetuit priuatis offerre preces, & suo modo etiam Sacrificia pro excommunicatis; imò nec ipsi Sacerdoti, vt est priuata personâ, id est, vt habet tantam vel tantam sanctitatem, vt offert tali vel tali deuotione: sanctitas enim personæ & deuotio, qua offert, pertinent ad oblationem Sacrificij, vt est actio priuata, sicut consecratio Sacerdotalis per quâ Sacerdos gerit personam Christi & Ecclesiæ, pertinet ad oblationem, vt est actio publica. Vnde etiam licitum est orare pro illis in *memento*, & in quibusuis Orationibus priuatis, quæ nomine Ecclesiæ non obeuntur: vt rectè Nauarrus c. 27. n. 23. & 36. Couar. in Cap. *Alma* 1. parte §. 6. num. 4. Sotus dist. 22. quest. 1. art. 1.

Priuat fructu orationis publicæ.

Notandum Secundò: Nullum excommunicationem, etiam si excommunicatio sit occulta, comprehendendi generalibus Ecclesiæ Orationibus, quibus ipsa pro omnibus Fidelibus orat, vt omnes Doctores fatentur. Ratio est; quia Ecclesiæ non intendit illos comprehendere.

Excludit solos deuentios & acrios.

Notandum Tertiò: Si alicuius excommunicatio non sit denunciata, nec notoria, probabile esse pro eo posse orari publica oratione, & sacrificium offerri; vt docet Nauarrus num. 36. & Henriquez de Missâ cap. 15. Ratio est, quia Ecclesiæ non vetat communionem cum talibus. Patet ex decreto Concilij Constantiensis, quod incipit *Ad euitanda*, apud Nauarrum num. 35. Vnde videtur sequi, neque orationem vetare pro talibus: nam oratio est communio quædam cum illo, pro quo oratur. Vnde etiam videtur sequi licitum esse offerre pro notorijs excommunicatis, modò non sint denunciati, aut notorij percussores Clericorum: nam secundum hanc limitationem illud decretum est receptum, vt docet Nauarrus loco citato, & est communis sententia.

Notandum Quartò: Si offeratur sacrificium pro excommunicato denunciato vel notorio Clerici percussore, etsi contra præceptum Ecclesiæ fiat, proderit tamen illis ex opere operato, vt suprà quest. 83. art. 1. dub. 9. num. 52. dictum est de Sacrificio. Ratio est, quia applicatio fructus sacrificij non ita subest dispositioni Ecclesiæ, vt ipsa possit eam irritam reddere, cum Sacerdos offerat ex persona Christi per potestatem immediatè à Christo communicatam, quam Ecclesiæ non potest limitare. Orationes tamen Ecclesiæ non proderunt; neque vt publicæ, quia sic dicuntur in persona Ecclesiæ, quæ noluit eas ipsis prodesse: neque vt priuata, quia qui contra Ecclesiæ præceptum facit, est in statu peccati, ac proinde eius oratio, vt est hominis priuati, vim non habet impetrandi bona spiritalia alteri.

Validè offeritur Sacrificium pro excommunicato denunciato, &c. etsi illicite.

Notandum Quintò: Hanc pœnam non intelligi de illis excommunicatis, qui sunt in statu gratiæ; neque de alijs, qui coram Deo non sunt excommunicati, quod est contra Dominicum Soto, & quosdam alios. Sed ita sentit Couarruias i. p. §. 6. concl. 9. in Cap. *Alma*. Nauarrus cap. 27. nu. 36. Turrecremata in Cap. *Si quis Episcopus* II. quest. 3. Antoninus 3. parte titul. 24. cap. 76. Ratio est: quia non est credibile Ecclesiæ velle illis sua suffragia subtrahere, qui nõ ampliùs contumaces contra illam sunt, & ipsi Deo iam sunt reconciliati.

Si excommunicatus est in gratia, hæc pœna non obest.

Tertius effectus: Quòd priuet diuinis Officijs, ita vt neque priuatim, neque simul cum alijs possit illis interesse, idque ne in festo quidem Paschatis. Tenetur nihilominùs recitare Officium, si sit in sacris, vel si habeat beneficium.

6  
3. & 4.  
Effectus.

Quartus effectus: Priuatio externi conuictus fidelium.

Quintus effectus: Quòd faciat incapacem collationis Beneficij; ita vt collatio Beneficij facta excommunicato sit irrita, quamuis ipse ignoret suam excommunicationem. Ita Couarruias suprà §. 7. num. 1. Vnde in litteris Pontificijs, quibus beneficia conferuntur, solet dari ad cautelam absolutio ab excommunicatione, ad effectum præsentium consequendum. Hinc sequitur etiam permutationem beneficiorum inter excommunicatos non valere; quia hæc fit mutua collatio, vt idem Couarruias, & alij docent. An autem sit incapax pensionis, dubium est: Vtraque pars est probabilis, vt colligitur ex Couarruiâ. Puto tamen non esse incapacem, cum pensio non sit Beneficium vel Officium Ecclesiasticum, & pœnæ non sint extendendæ. Si tamen pensio requirat titulum Ecclesiasticum, & vbi Bulla Pij V. de Pensionibus est recepta, erit incapax.

5. Effectus, circa beneficij collationem, permutationem, & pensionem.

Sextus effectus: Quòd priuet voce actiua & passiuâ in electionibus, non solum ad Beneficia & Officia Ecclesiastica, sed etiam ad dignitates sæculares, quibus annexa est iurisdictio; vt ad Regalem, Imperatoriam, Ducalem, Præsidis, &c. vt patet ex Cap. *Venerabilem*, de Electionibus, vbi vide Panormitanum num. 8. Vnde sequitur, si excommunicatus eligatur ad beneficium, electionem esse irritam. Est communis sententia, vt docet Couarruias §. 7. nu. 1. Similiter postulationem, si postuletur: & præsentationem, si præsentetur, vt ibidem Couarruias.

7  
6. Effectus, priuatio vocis actiue & passiuæ.

Hic tamen Aduerte Primò: Si electus aut præsentatus in excommunicatione absoluitur ante acceptationem.

Si electus vel presen-  
tatus absol-  
uatur ante  
acceptatio-  
nem,

acceptationem vel collationem, id sufficere ad ac-  
quirendum titulum. Ita quidam, & citat Couar-  
ruuiâ. Sed Couarruias hoc nõ dicit, nec videtur  
habere solidum fundamentum. Probabilius est,  
quod ait Couar. n. 4. (etsi dubitâter) nempe si tibi  
facta sit collatio ante excommunicationem, & pos-  
tea incurfa excommunicatione acceptes colla-  
tionem, vel ingrediaris possessionem, non esse ir-  
ritam acceptationem, aut possessionis ingressione.  
Ratio ipsius est, quia acceptatio & ingressio pos-  
sessionis potiùs ad factum, quàm ad ius pertinet;  
vt ibidem probat Couarruias: per collationem  
enim acquiritur ius, est conditionale; & ipsa  
acceptatio solum est conditio necessaria vt illud  
ius fiat absolutum. Ingressio possessionis solum  
fit quando plenum ius iam acquisitum est. Deni-  
que id ipsum comprobat praxis.

Si sit tole-  
ratus,

Aduerte Secundo: Si ille excommunicatus sit  
toleratus, id est, si non sit denunciatus nomina-  
tim, aut notorius Clerici percussor, eius electio,  
presentatio, & postulatio actiua videntur valere  
post decretum Concilij Constantiensis, sicut etiam  
actus iurisdictionis valent. Ratio est: quia ad  
bonum aliorum Ecclesia statuit talem non esse  
vitandum: imò ipse non videtur peccare mortifere  
hos actus subeundo; quia solum secundario  
ei prohibentur, sicut & alij actus pertinentes ad  
communicationem in rebus humanis.

8  
7. Effectus,

Septimus effectus: Irritam reddit gratiam per  
rescriptum litterarum Apostolicarum obtentam.  
Vnde etiam in huiusmodi litteris solet dari ab-  
solutio ad cautelam. Vide Nauarrum num. 22.

8. Effectus,  
liberat ab  
obedientia,

Octauus effectus: Liberat subditos ab obe-  
dientia Superiorum excommunicatorum tam se-  
cularium, quàm Ecclesiasticorum: quod intellige,  
si excommunicatio est publica. Quod si etiam sit  
denuntiata, aut ob notorium Clerici percussio-  
nem, non solum liberat subditos, sed etiam obli-  
gat, ne obediant, nisi ad maius malum vitandum:  
vt aperte colligitur ex Capitulo Nos Sanctorum, &  
Capitulo Iuratos 16. quæst. 6. de quo plura 2. 2.  
quæst. 11. art. 4. dub. 5.

9  
9. Effectus,  
suspendit  
ab officio &  
beneficio,

Nonus effectus: Suspendit ab Officio, & Be-  
neficio.  
Aduerte tamen Primo: Id quod facit excom-  
municatus ratione officij publici quâdiu tolera-  
tur, rati haberi: si autem non sit toleratus, omnes  
sententia, constitutiones, alijque legitimi actus  
irriti erunt; vt patet ex Capitulo Aduersus, de  
Immunitate Ecclesiarum.

An excom-  
municatus  
faciat fru-  
ctus suos.

Aduerte Secundo: Multorum sententiâ ita  
suspendi à Beneficio, vt si sit in mora petendæ ab-  
solutio, non faciat fructus suos: de quo vide  
Couarruiam lib. 3. variarum cap. 13. num. 8. vbi  
dicit, hanc esse omnium consensu receptam sen-  
tentiam. Sed Petrus Nauarra lib. 2. de Restitu-  
tione dub. 4. satis probabiliter contrarium docet.  
Ratio eius est, quia, iure non est expressum ipsum  
perdere fructus ipso facto: vnde cum titulum  
Beneficij retineat, & officium præstet, non est cur  
dicamus eum ob vllum peccatum vel censuram  
fructus non facere suos. Nec obstat Capitulum  
Pastoralis, de Appellationibus, quia solum dicit  
esse priuandum fructibus: & hæc ratio dicitur  
suspendi à Beneficio, quod nempe fructibus Be-  
neficij possit priuari.

10

Decimus effectus: Quod excommunicatus non  
possit esse Testis, Aduocatus, Procurator, Actor,

imò nec possit constituere Procuratorẽ ad agen-  
dum aut impetrandum: vt patet Capitulo Finalis  
de Procuratoribus. De hac re vide latius lib. 2. de  
Iuris. & Iure cap. 29. dub. 7. vbi late deducitur, Vtrum  
Index excommunicatus peccet vsurpatione iudicij, si iu-  
dicia exerceat.

10. 11. 2. 11.  
Effectus.

Vndecimus effectus: Si per annum obdurato  
animo inforduerit huic censuræ, potest contra  
eum procedi tanquam contra suspectum de hæresi,  
vt constituit Tridentinum sess. 25. cap. 3. de Re-  
formatione.

Duodecimus effectus: Si moriatur in excom-  
municatione, caret Ecclesiastica sepulturâ. Intel-  
lige de non tolerato.

D V B I V M I I.

Qui sint effectus excommunicationis  
minoris?

Primus effectus: Excludit à participatione Sa-  
cramentorum, aded vt mortifere peccet, qui  
in excommunicatione minore aliquod Sacramen-  
tum percipit; vt communiter Doctores docent.  
Nam Cap. Si celebrat, de Cleric. excom. min. dici-  
tur grauius peccare si celebret. Ratio est: quia  
perceptio Sacramentorum est res grauis, quæ di-  
recte ab Ecclesia huic excommunicato prohibetur.

11  
1. Effectus,  
excludit à  
participa-  
tione Sa-  
cramen-  
torum.

Secundus effectus: Si quis eligatur ad benefi-  
cium, electio est irritanda. Hi duo effectus expri-  
muntur Cap. Si celebrat, de Clerico excommu-  
nicato. Vbi aduerte, plerisque Doctores dicere,  
electionem esse irritam. Quod mirum videri pos-  
sit, cum textus aperte dicat esse irritandam: & in  
pœnis non debeat dura interpretatio fieri præter  
vim verborum.

2. Effectus,  
facit ele-  
ctionem  
irritandam.

Ex dictis sequitur, Eum quoque mortifere  
peccare, qui sciens huius excommunicationem,  
conferat ei aliquod Sacramentum, vel beneficium  
priusquam ab hac censura absoluaatur: vt passim  
Doctores docent.

Hinc con-  
ferens Sa-  
cramentum  
vel benefi-  
cium, peccat  
mortifere.

Notandum tamen, Si talis excommunicatus  
conferat alteri Sacramentum, sic tamen vt ipse-  
met non sumat, non peccare, iuxta Nauarrum &  
alios quosdam; vel certe non nisi venialiter, vt  
Sotus etiam docet, quod verius est. Nam in Ca-  
pitulo Si celebrat, Gregorius ait, Peccare admini-  
strantem, recipientem vero grauius peccare, nempe  
quia ille venialiter, hic mortifere. Ratio est, quia  
est nonnulla irreuerentia, quod conferat Sacra-  
menta, cum non possit illa recipere.

Excommu-  
nicatus al-  
teri confe-  
rens Sacra-  
mentum,  
peccat ve-  
nialiter.

CAPVT III.

De potestate excommunicandi.

D V B I V M I.

Vtrum in Ecclesiâ sit potestas ex-  
communicandi?

R Espondeo: Fide tenendum est, esse. Proba-  
tur ex Scripturis: Matt. 18. v. 16. Si Ecclesiam  
non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus; vbi  
Prælati datur potestas excludendi contumaces  
ab illis omnibus, quæ sunt Religionis Christianæ,  
sicut ab illis exclusus est Ethnicus. Confirmatur:  
Quia ibid. dicitur: Quæcunq; alligaueritis super terrâ,  
erunt ligata & in celo, in quem locum vide Hiero.  
& Chry-

12  
Affirmatur;  
Scriptura.